No. 2077 Zaterdag 27 October 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Verslag der

Algemeene Rekenkamer over 1922.

Inleiding.

De Algemeene Rekenkamer heeft in het afgeloopen jaar hare bedenkingen tegen de verevening van de uitgaven en de boeking van de ontvangsten aan den Minister van Koloniën medegedeeld binnen den termijn, gesteld bij artikel 33 der Curaçaosche Comptabiliteitswet.

Voor zooveel de beantwoording reeds heeft plaats gehad, was meestal het noodige verricht om aan de bedenking te gemoet te komen of kon deze ten gevolge van het ontvangen antwoord worden geacht te zijn opgeheven.

Omtrent enkele van die bedenkingen en andere aangelegenheden, welke bijzondere vermelding verdienen, laat de Kamer eenige mededeelingen volgen, evenals in vroegere verslagen gesplitst in twee gedeelten: „Uitgaven" en „Ontvangsten en Rekeningen."

Eerste gedeelte.

Uitgaven.

I. *Verhaal van aan het Land toegebrachte schade. (artikel 37 der Curaçaosche Comptabiliteitswet.)*

In het jaar 1920 was door den Gouverneur machtiging verleend om met de erfgenamen van den overleden belastingschuldige op St. Martin eene dading aan te gaan en hun eene schadevergoeding uit te betalen, omdat in 1917 een aan dien belastingschuldige toebehoorend stuk grond ter zake van belastingschuld gerechtelijk was verkocht zonder dat vanwege de belastingambtenaren alle wetsformaliteiten waren in acht genomen.

Daar volgens de beschikking van den Gouverneur het exploit betreffende den verkoop door den deurwaarder niet op de juiste wijze was beteekend en zoodoende door deze fout en later door de fout van den kantonrechter, die de executie deed plaats hebben, de verkoop onwettig was geweest, verzocht de Rekenkamer aan den Minister van Koloniën inlichting, of zich niet hier een geval van nalatigheid, als bedoeld bij artikel 37 der Comptabiliteitswet, had voorgedaan, en, zoo ja, welke maatregelen waren genomen tot verhaal van de daardoor aan het Land veroorzaakte schade. Zij vestigde er daarbij de aandacht op, dat de door den deurwaarder begane fout bezwaarlijk zou zijn te verontschuldigen door gebrek aan wetskennis, aangezien deze bij de invoering van de verbeterde rechtspraak op de Bovenwindsche eilanden was geacht, in voldoende mate rechtskennis en prachtijk te bezitten om op te treden als ambtenaar van het Openbaar Ministerie.

(Zie bijlage *Handelingen* Koloniale Raad, Zitting 1920—1921, **3**, stuk No. 4.)

Naar aanleiding van dit verzoek werd aan de Rekenkamer eene verklaring van den deurwaarder overgelegd, behelzende dat hij indertijd de aandacht van den Ontvanger had gevestigd op het feit, dat de belastingschuldige reeds langer dan een jaar overleden was en derhalve het exploit behoorde te worden beteekend aan alle erfgenamen, maar dat de Ontvanger hem, ondanks deze waarschuwing, had opgedragen het dwangschrift te beteekenen zooals het was opgemaakt. De inzending van deze verklaring ging vergezeld van de mededeeling van het Bestuur, dat bedoelde Ontvanger inmiddels den dienst [illegible] ter, die de executie deed plaats hebben, was overleden.

Ofschoon het niet uitdrukkelijk was vermeld, meende het College uit de verstrekte inlichting te mogen afleiden, dat het Bestuur in de gegeven omstandigheden er niet toe wilde overgaan vergoeding te vorderen van de bij de zaak betrokken ambtenaren.

Kantteekening van den Minister van Koloniën:

De aangelegenheid is nader onder de aandacht van den Gouverneur gebracht.

II. *Kosten van den Gouvernements-zeildienst voor het onderhouden van gemeenschap tusschen de eilanden.*

Tot het onderhouden van de gemeenschap tusschen de Bovenwindsche eilanden was in Maart 1920 door het Gouvernement de schoener *Virginia* aangekocht voor een som van f 40 000.

De omstandigheid, dat volgens bij de Rekenkamer ingekomen bescheiden reeds in Augustus van dat jaar voor herstellingen aan dat voor zoo hoogen prijs aangekochte schip een bedrag van ruim f 5300 was besteed, waaronder f 1800 voor een mast, trok de aandacht der Kamer en gaf haar aanleiding de vraag te stellen of deze herstelling was noodig geworden door eene onverwachte gebeurtenis en, zoo dit niet het geval was, of dan bij het vaststellen van den koopprijs van het schip wel voldoende was gelet op den toestand, waarin het zich bevond.

Volgens het antwoord van het Bestuur was het bedrag van ruim f 5300 niet zoozeer besteed aan herstellen als wel aan verbouwing. De schoener namelijk was, toen hij werd gekocht, niet ingericht voor vervoer van passagiers, maar voor vrachtvervoer en, in verband daarmede, geen snelvaarder welke laatste eigenschap een vaartuig, bestemd voor dienst op de Bovenwindsche eilanden, dient te bezitten ten einde tijdig een oorkaan te kunnen ontloopen. Daarom was de orkaantijd van 1920 benut om den schoener behoorlijk in orde te brengen. Voorts werd door het bestuur in herinnering gebracht, dat de aankoop had [illegible] conjunctuur voor de zeilvaart, zoodat toen de prijs van f 40,000 wel hoog, maar niet te hoog was, terwijl ten slotte nog werd medegedeeld, dat het schip vóór den aankoop nauwkeurig was onderzocht door den directeur van openbare werken en den havenmeester.

De Rekenkamer heeft gemeend voorshands te mogen berusten in deze toelichting en te mogen aannemen, dat geen herhaling is te vreezen van hetgeen zich heeft voorgedaan met den schoener *Estelle*. Dit schip toch werd in Januari 1919 door het Gouvernement aangekocht voor f 50.000 en moes: reeds in Juli 1922 voor den dienst worden afgekeurd wegens onzeewaardigheid.

III. *Aankoop van gronden ter uitbreiding van het domein.*

Uit de stukken betreffende aankoop door het Gouvernement in Mei 1920 van de plantage Westerfeldt en andere gronden voor een bedrag van f 15 000, bleek niet welk doel met den verkoop was beoogd. Volgens de inlichtingen, welke de Kamer in Augustus van het afgeloopen jaar op haar verzoek ontving, had de aankoop van de ongeveer een uur gaans van Willemstad gelegen gronden plaats gehad, om aan den kleinen man gelegenheid te bieden zich dichter bij de stad metterwoon te vestigen en werd toen verwacht, dat door de verlevendiging van het havenbedrijf en de hooge loonen, die betaald werden, een goed deel van die gronden binnen zeer korten tijd zou worden bezet. Dit was echter tegengevallen. Geschikte gegadigden hadden zich nog niet opgedaan, ofschoon de districtmeester zich voortdurend moeite gaf om eenigszins gegoede menschen te bewegen zich aldaar te vestigen.

Noemenswaardige inkomsten zijn, voor zooveel de Kamer heeft kunnen nagaan, van de aangekochte gronden tot dusver niet verkregen. Tot de door rekenplichtigen verantwoorde ontvangsten over 1921 behoorde een gering bedrag, verkregen door verhuur van woningen, welke zich op een der aangekochte perceelen bevonden.

Tweede Gedeelte.

Ontvangsten en rekeningen.

De afdoening van de bij de Kamer ingekomen rekeningen had, voor zooveel daartegen geen bedenkingen bestonden of nadat de geopperde bedenkingen waren opgeheven, geleidelijk plaats.

Vulkanen en Aardbevingen.

I.

Vulkanen zijn bergen, meestal kegelvormige verheffingen, die door een kanaal met het binnenste van de aarde in verbinding staan en waaruit vloeibare massa's (lava) en vaste stoffen (steenen en asch), alsmede dampen en gassen worden uitgeworpen. Ze worden onderscheiden in werkzame en uitgedoofde vulkanen. Deze onderscheiding is echter niet geheel zuiver, omdat vulkanen, die als totaal uitgedoofd werden beschouwd, opnieuw zijn gaan werken; op lange periodes van rust volgden niet zelden tijden van hevige uitbarsting.

Zoo ging de Vesuvius in de oudheid, d. w. z. vóór de bekende uitbarsting in 79 na Christus, door voor een uitgedoofden vulkaan. Sedert deze uitbarsting, waarbij de steden Pompeii en Herculanum onder asch en modder bedolven werden en 25.000 menschenlevens verloren gingen, is de Vesuvius steeds onafgebroken werkzaam gebleven, met uitzondering evenwel van een periode van rust, welke duurde van het begin der 14e tot het begin der 17e eeuw, dus rond 300 jaren.

De Krakatau gold eveneens als uitgedoofd, toen plotseling, na een rust van honderd jaren, den 27en Augustus 1883, een geweldige uitbarsting van den vulkaan plaats vond en een vloedgolf ontstond, welke het leven aan 36.000 menschen kostte.

Minder lang waren de rustpauzen bij de Mont Pelée op het eiland Martinique, welke vulkaan tot plotselinge uitbarsting kwam in de jaren 1792, 1851 en 1902; dit is telkens na 50 á 60 jaren rust. Bij de uitbarsting in laatstgenoemd jaren gingen niet minder dan 40.000 menschenlevens verloren.

Ook de Etna, welks uitbarstingen tot in het Ijstijdperk teruggaan, kende lange periodes van rust. De eerste groote eruptie, waarvan de geschiedenis ons vertelt, en waarbij 15,000 menschenlevens verloren gingen, had plaats in 1169. Een tweede uitbarsting had plaats in 1669, terwijl in 1852 deze vulkaan opnieuw en wel gedurende negen maanden hevig in werking was. De laatste uitbarstingen hadden plaats in de jaren 1865, 1879, 1886, 1892, 1899 en 1908.—

Het aantal, sedert historischen tijd, werkzame vulkanen bedraagt volgens de laatste, vrij nauwkeurige telling, 367.

De meeste vulkanen liggen aan de randen van de continenten; immers van de 139 vulkanen, die sedert het midden van de vorige eeuw erupties hebben vertoond, komen er 89 op eilanden en 41 op het vaste land in ce onmiddelijke nabijheid van de kust voor.

Enkele vulkanen liggen in het binnenland o. a. één in Mantsjoerije, circa 800 K. M. van de kust en twee in Oost-Afrika, respectievelijk 750 en 1000 K. M. van de zee.

De hoogte der vulkanen is zeer verschillend; zij verandert bij iedere uitbarsting. Bij kalme doorbraken wordt de vulkaan hooger; bij heftige uitbarstingen daarentegen lager. Het is niet zelden voorgekomen, dat in één enkelen nacht de kegeltop verdween en de bovenkant van den vulkaan 1000 Meter dieper kwam te liggen.

Bij het beschouwen van de hoogte van een vulkaan gaat men in den regel uit van het niveau van den zeespiegel. Aangezien evenwel de vulkaan dikwijls diep onder dezen zeespiegel zijn oorsprong heeft, is de eigenlijke hoogte meestal grooter. De relatief hoogste vulkanen (lavakegels) treft men aan op het eiland Hawaii; deze verheffen zich uit de 4000 Meters diepe zee tot 4000 Meter daarboven. Een hoogte van meer dan 4000 Meter bereiken de volgende vulkanen: de Cotapaxi (Ecuador), hoog 5950 Meter; de Antisana (Ecuador), hoog 5676 Meter; de Popocatepetle (Mexico) hoog 5450 Meter; de Kljoeschewskaja Sopka (Kamschatka), hoog 4560 Meter en de Mouna Loa (Sandwicheilanden), hoog 4168 Meter.

De Etna heeft een hoogte van 3279 en de Vesuvius eene van slechts 1300 Meter; van de Etna is de middellijn aan den voet 40 K.M. en van den Vesuvius 14 K.M.

De middellijn van den trechtervormigen mond van het eruptiekanaal, de hoofdkrater van een vulkaan, varieert in den regel tusschen de 400 en 600 Meter. Niettemin kent men kraters met doorsneden van 4000 á 5000 Meter. De grootste kraters bezitten de Ngorongora in Oost-Afrika en de Ringgit op Java; deze hebben n.l. een middellijn van respectievelijk 22 en 21 Kilometer.

De meeste vulkanen bezitten meer dan één krater en het eruptiepunt heeft zich verplaatst.

De vulkanen zijn niet onregelmatig over het aardoppervlak verspreid; ze vormen om den aardbol drie lange, smalle meridionaal loopende gordels en enige kleinere Oost-West loopende dwarsgordels.

De grootste, de z.g. westpacifieke gordel, omvat meer dan 150 werkzame vulkanen; hij loopt van Kamschatka over Japan, de Philippijnen, de Nieuwe Hebriden en Nieuw-Zeeland naar Victorialand aan de Zuid-Pool. De tweede, minder samenhangende, z.g. oostpacifieke gordel, omvat 100 werkzame vulkanen; hij loopt langs de westkust van Noord- en Zuid-Amerika, terwijl de derde, de z.g. Atlantische gordel, loopt over den Atlantischen Oceaan, ongeveer van IJsland over S. Helena.

Ook in de afzonderlijke vulkaangebieden liggen de vulkanen bijna zonder uitzondering in rechte of gebogen lijnen als een reeks achter elkander. Deze lijnen loopen meestal evenwijdig; soms ook kruisen zij elkander of splitsen zich in twee of meer takken.

Meergenoemde vulkanische lijnen vallen samen met groote dislocatiezones, d. w. z. met de in de geologie zoo bekende breuken en verschuivingen, welke diep in de aardkorst zijn doorgedrongen en in horizontale richting over groote afstanden kunnen worden vervolgd. Er is dus een innig verband tusschen de eruptieve werkzaamheid eenerzijds en de inzinkingen, verzakkingen en breuken, welke in de verschillende geologische periodes hebben plaats gevonden, anderzijds.

De grootste, over de geheele aarde van het Oosten naar het Westen loopende zone, welke de breuk of verschuiving vormt tusschen Noord- en Zuid-Amerika, tusschen Afrika en Europa en tusschen den Indischen Archipel en het vaste land van Azië, levert ons voor evengenoemd verband het beste bewijs; immers juist op deze breukzone wordt de evenwichtstoestand van de aardkorst voortdurend gestoord.

Meerdere bewijzen voor den innigen samenhang der vulkanische zones met de dislocatiezones levert ons de Rijnstreek met zijn talrijke bazaltdoorbraken en de Eifel met zijn bekende maren, zoomede de streek van Noord-Italië, waar voortdurend aardschokken plaats hebben. Voorts het eruptief gebied ten Zuiden der Karpaten en het mede uit eruptief gesteente bestaande gebied, waartoe het Yellowstonepark in Amerika behoort, alsmede het vulkaaneiland Java.

Overal vallen de vulkaanrichtingen samen met duidelijke waarneembare scheuren in de aardkorst, waarlangs verschuivingen van de aangrenzende deelen ten opzichte van elkander hebben plaats gevonden.

(*De N. E.*) (*Wordt vervolgd*).

Tot de afgedane rekeningen behooren de begrootingsrekening, bedoeld bij artikel 34 der Curaçaosche Comptabiliteitswet over 1919 en de rekening van de Commissie tot voorbereiding van de oprichting van een landbouwleenbank over 1920.

De begrootingsrekening over 1920, welke volgens voormeld wetsartikel voor 1 Juni 1922 bij de Kamer behoorde te zijn ingekomen, kwam op 30 December d. a. v. bij haar in en was bij het einde van het jaar nog in behandeling.

Herziening van rekening, als bedoeld bij artikel 41 der Comptabiliteitswet, deed zich niet voor.

V. *Stand der rekening van 's Rijks Schatkist met Curaçao.*

Volgens de aan de Kamer bekend gewordene gegevens was de stand der rekening van 's Rijks Schatkist met Curaçao op 31 December 1921 als volgt:

Nadeelig saldo van Curaçao per 1 Januari 1921 . . . . f 1.153 132,64.

De Eeuw van het Kind.

Wij leven nu, geloof ik wel, in de eeuw van het kind. De vorige werd ook al zoo genoemd, maar deze eeuw, die nu reeds 23 jaar oud is, heeft er meer recht op. Zeker omdat de kinderen zoo zeldzaam worden. Dit is nu met recht de eeuw van „het" kind, in onderscheiding met de vorige, die de eeuw van de kinderen waren.

Ik zeg 't zonder spijtig gevoel van achterstelling, wij waren vroeger maar „kinderen", er werd minder opgelet, er waren er zooveel, maar het kind van tegenwoordig is een preciosum geworden.

Wie zou er vroeger aan gedacht hebben, ons naar een tentoonstelling te sturen, al waren we nog zulke pracht-exemplaren. Bij toeval altijd, want eigenlijk werden we niet naar behooren verzorgd. Wij werden niet, zoodra we op de wereld kwamen, onder de leiding van een doodgewonen chirurgijn dadelijk aan de zorgen van een gediplomeerde verpleegster toevertrouwd. Wij moesten 't maar stellen met een goedhartige oude baker, maar die ons toch warm en niet te heet wist in te bakeren.

Wij werden niet dagelijks op een extra baby-weegschaal gelegd, maar het beproefde moederoog wist bij ervaring wel te constateeren, of wij behoorlijk aankwamen. Ze woog ons op haar moederarm.

Wij krijgen ook geen dagboek mee als het poëtische „Kindje's eerste levensjaar", och, onze ouderwetsche moeders hadden dan wel een heele bibliotheek kunnen aanleggen, en een grooter zorg was, hoe de vele linnen pagina's, waarin de baby dagelijks zijn eerste indrukken uitwisselde, behoorlijk schoon gewasschen werden. Want er was nog geen waterleiding, en de pomp, die zoo piepen kon, weigerde wel eens, vooral in den winter.

Ons eerste schoentje werd ook niet gesteriliseerd en kunstig gebronsd om als een kostbaar souvenir op den schoorsteenmantel te pronk te worden gezet. Er waren immers meer voetjes in huis, die eerste schoentjes hadden gedragen.

Grooter zorg van de moeder was het om al die snel verslijtende schoentjes weer behoorlijk gelapt te krijgen.

En nog meer, dat geen van ons allen later verkeerd in zijn schoenen zou komen te staan.

Ook werden wij weleens gefotografeerd, maar dan was het toch als moeder ze allemaal tegelijk om zich heen wist.

't Was anders heusch geen pretje om met zoo'n stelletje kinderen bij den fotograaf te komen en ze allen behoorlijk een groot aantal minuten voor de pose stil te doen zijn.

Maar in onze eeuw van „het" kind is dat alles heel anders geworden.

Ik lees daar in een advertentie zoo verlokkelijk: „Bewaart de jeugd van uw kind met een Kodak. De eerste glimlach, de eerste tand, de eerste schrede, de eerste pop, het eerste soldatenpak, de eerste reis, de eerste schooldag„ de eerste vriend".

„Een Kodak kan u dagelijks heerlijke foto's geven, grepen uit het leven, waarop u later met aandoening het oog zult laten rusten, later als Baby geen Baby meer is, als uw kind geen kind meer zal zijn."

„Begint daarom nu, voordat het te laat is met het aanleggen van een Baby-album."

Is 't niet aandoenlijk?

Hoe weinigen onzer brengen 't door werken en daden zoover in het leven, dat ooit vóór onsverscheiden een waarlijk levensbeeld met piëteit kan worden uitgegeven.

Nu in de eeuw van het kind krijgt Baby er al een. En als baby dan later zelf de traditie hopelijk voortzet, en elken levensdag tot een dag van beteekenis weet te maken, wat een groote mannen en vrouwen moet de wereld dan in de toekomst rijk worden.

Vroeger hadden wij dichters, Beets, Tollens enz., die weleens als gelukkige vaders een liedje zongen bij de wieg van den jongstgeborene of in poëtische bezieling raakten bij het verschijnen van den eersten tand. Maar dat was zoogenaamd huiselijke poëzie, die in onzen tijd van hoogere lyriek geen waardeering meer vindt.

De Kodak maakt dat ook vrij overbodig, moeder zelf kan nu elk gewichtig levensmoment van haar kleine vastleggen op de gevoelige plaat. Heele albums kan zij er van aanleggen en er een soort historisch archief van maken.

Ik weet zelfs van trotsche vaders, die de Kodak niet genoeg vinden om al de verrassende levensperioden van hun kind vast te leggen, maar daarvoor een cinema gebruiken om de jeugd van het kind in al zijn levende uitingen voor de toekomst te bewaren.

Als dan het levens-album van de tot man of vrouw volgroeide baby maar geen acte van zelfbeschuldiging wordt, en voor de al grijzende ouders geen bron van zelfverwijt en harde desillusie.

Dan vindt baby in zijn levensboek een spiegel van verwachtingen, waaraan hij niet heeft beantwoord, een levensboek, waaraan de triumphale eindpagina ontbreekt, de figuur van een man of vrouw, die wat geworden is in de maatschappij.

Dan zitten de eens zoo gelukkige ouders misschien zwijgend bijeen en staren met een hart van onuitgesproken leed naar het een zoo lieve bronzen schoentje op den schoorsteen, dan blijft het baby-album misschien voor goed gesloten en denken zij vol spijt aan het Vondelwoord:

„Och d'ouders teelen 't kint, en maer [ken 't groot met smart,
Het kleine treedt op 't kleet; de groote [treên op 't hart!"

Zouden ze ook den waren schuldige hiervan kennen? Zoude ze dien niet te ver gaan zoeken.

(Maasbode.)

Mgr. Gijlswijk in Zuid-Afrika.

De correspondent van Zuid-Afrika wijdt in de *Nieuwe Rott. Courant* naar aanleiding van de komst van MGR. GIJLSWIJK, het volgende aan *„Het Katholicisme in Zuid-Afrika"*:

Johannesburg, 5 September.

Dertig jaren geleden was een Apostolisch Vicaris de hoogste priesterlijke autoriteit in Zuid-Afrika; ongeveer zes jaren geleden werd een Bisschop benoemd en wordt de vooruitgang van de Roomsch-Katholieke kerk hier het best gekenschetst door de aankomst alhier van Monseigneur Bernard, Jordaan, Gijlswijk die door Z. H. Pius XI benoemd is tot Aartsbisschop en Apostolisch Afgezant voor Zuid-Afrika en Rhodesia. Deze hooge Prelaat werd in 1870 geboren te Delft, was ongeveer 23 jaren lang pastoor op Curaçao en bezocht dit land in 1921, ten einde een rapport uit te brengen omtrent de Dominikaner kloosters, inrichtingen van opvoeding en onderwijs en liefdadige gestichten. De voorgaande week werd hem in de Stadszaal alhier een groote ontvangst bereid, die ruim 2000 personen bijwoonden. Namens de Engelsch-sprekende Roomsch-Katholieken werd hem een welkom toegeroepen, waarbij de spreker in herinnering bracht, hoe ongeveer 70 jaren geleden, de onverdraagzaamheid in Nederland jegens de Roomsch-Katholieken zich sterk deed kennen, maar hoe, onder latere regeeringen, zulks geheel is verdwenen. De waarnemende Mayor, de heer Harris (een Israeliet) sprak den Aartsbisschop toe namens de Municipaliteit, wees er op hoe door de katholieken over de geheele Unie een netwerk van zeer goede inrichtingen van opvoeding en onderwijs, alsmede weeshuizen en ziekeninrichtingen, gespreid is en hoe Nederland, nog vóór zulks in Engeland het geval was, het eerste land geweest is, dat vrijheid van godsdienst heeft toegelaten.

Een Hollander sprak vervolgens den Aartsbisschop toe in de Afrikaansche taal.

De Aartsbisschop, die vergezeld was van diens secretaris, Pater de Groen, beantwoordde de verschillende sprekers in de Engelsche taal en verklaarde op hoogen prijs te stellen de hem hier bereide ontvangst en spoorde de aanwezigen aan, als trouwe Roomsch-Katholieken, steeds op te komen voor hun geloof en den invloed van de Kerk overal te doen doordringen, niet alleen in het sociale leven, maar ook in de politiek. Overgaande in de Hollandsche taal bedankte hij den spreker, die hem had toegesproken in de Afrikaansche taal, waaruit hij de gevolgtrekking maakte, dat het Roomsch-Katholieke geloof in Z.A. niet uitsluitend beleden wordt door Engelsch-sprekenden. Mede zegde hij dank aan de afvaardiging van de Nederlandsche Vereeniging voor hun tegenwoordigheid, alhoewel de leden daarvan niet behooren tot zijn Kerk. Hij beschouwde het als een bewijs, dat zijn landgenooten alhier prijs stellen op zijn benoeming tot dit hooge priesterambt. Eindelijk verklaarde hij fier te zijn te behooren tot den Nederlandschen stam.

— Tot nu toe heeft over het algemeen de Calvinistische boerenbevolking in Z. A. zich weinig doen influenceeren door de groote propaganda, gemaakt door de Roomsch-Katholieken, maar slaat zij de uitbreiding van de macht dier Kerk toch met bezorgdheid gade.

— Ter gelegenheid van den verjaardag van Koningin Wilhelmina heeft de consul der Nederlanden, de heer P. C. Baerveldt, een receptie gegeven. Bij afwezigheid van zijn echtgenoote, werd hij door de vrouw van den voorzitter der Nederlandsche Vereeniging, mevrouw Van Gorkom, bijgestaan in het ontvangen van de gasten. De verschillende hier ter stede verblijf houdende consulaire ambtenaren kwamen met hun dames hun opwachting maken. Ook mgr. Gijlswijk, de aartsbisschop, en diens secretaris kwamen ter receptie. Menigeen maakte gebruik van de gelegenheid, zich aan den bisschop te laten voorstellen.

Tot zoover de correspondent van de *N. Rott. Ct.*

Uit het bovenstaande mag echter niet besloten worden, dat de vreugde algemeen en onvermengd was. De Protestantsche bladen gaan geweldig te keer en onder deze het felst: *„De Kerkbode.* Dit Protestantsche blad maakt er de Regeering een verwijt van dat zij den afgezant van den Paus heeft toegelaten en zou maar het liefst zien, dat de Delegaat zoo spoedig mogelijk weer aan boord werd teruggebracht.

De Protestantsche Regeering schijnt er echter anders en beter over te denken. Als antwoord op die brutale eischen noodigde Z. Exc. Minister Smuts den Pauselijken Delegaat aan zijn tafel.

INGEZONDEN.

Geachte Heer Redacteur.

Nog 'n plaatsje open? Dan houd ik mij aanbevolen.

Dat er velen met mij steen en been klagen over gebrek aan drink- en putwater staat vast als 'n paal. Dat vele bewoners aan het Frederiksplein, Overzijde, verstoken zijn van wateraanvoer, staat minder vast, schijnt dus niet algemeen bekend te zijn. Op 'n vraag aan een der karrerijders. „Zijn de Frederikpleiners zoo lastig? kreeg ik ten antwoord: „Wel neen, meneer, maar hoe denkt U aan water te komen, als de karren Klipstraat op en Naniesteeg afmoeten? Bij zoo'n omweg is reeds alle water aan den man gebracht, lang voor wij in Uwe buurt zijn." Volkomen juist. Deze was een der weinige netten. 'n Ander gaf me plomp ten antwoord: „Dien omweg maak ik niet". Nu is me verteld, dat er van gouvernementswege 'n truck, en dat nog wel met regenwater, rondrijdt. Dat ze er is, wil ik gelooven; maar in onze buurt heb ik ze nog niet gezien. Zou 't nu O.W. te veel gevraagd zijn, 'n regeling in deze nooddruft te treffen, waarbij ook het Frederiksplein niet werd vergeten? En met die regeling het publiek in kennis gesteld. Wat 'n uitkomst!

Nog iets. Ik moet veronderstellen, dat de mannetjes van de reinigingsdienst den laatsten tijd wat kippig zijn geworden, waardoor blikken of bakken met afval, niet aan den hoofdweg, ook niet geleegd worden.

'n Lastige hoek, dat Frederikplein. En toch ging 't in den beginne zoo mooi en geregeld!

U dankend.

C. J. K.

Berichten uit de Kolonie.

Sto Domingo.

Een telegram van deze week meldde, dat op Maandag 22 dezer, de groote tank van de *West-India Oil Co.* had vlam gevat en geheel en al vernield werd. De schade beliep ongeveer 100.000 dls.

Onderwijs in Suriname.

In de nieuwsbladen van Suriname vonden wij een kennisgeving namens den Gouverneur van Curaçao dat onder de tegenwoordige omstandigheden geen gelegenheid bestaat om op Curaçao bij het bewaarschoolonderwijs geplaatst te worden.

Nieuwe Stoomvaartlijn.

De Duitsche Stoomboot-My *Cosmos Line* heeft in haar vaarplan ook Curaçao opgenomen. Vorige week kwam hier de eerste boot de *Negada*, metende 6155 bruto R.T. binnen, komende van Colon. Deze boot biedt plaats voor 100 passagiers. Elk 10 dagen wordt er een boot verwacht. Van hier vertrekt de boot direct naar Antwerpen.

Zevende eeuwfeest van St. Thomas van Aquino.

In het klooster der E.E. PP. Dominicanen te Zwolle werd op 23, 24 en 25 September de herdenking van het zevende eeuwfeest van de heiligverklaring van den Heiligen Thomas van Aquino op plechtige wijze gevierd.

Tevens is gedurende die dagen aldaar een wetenschappelijke congres gehouden, waarop vraagstukken van dezen tijd, van het standpunt der Thomistische wijsbegeerte worden belicht.

Het congres werd o.m. vereerd met de hooge tegenwoordigheid van H.H. DD. H.H. Mgr. H. van Wetering, Aartsbisschop van Utrecht, Mgr. P. A. W. Hopmans, bisschop van Breda, en Mgr. M. G. Vuylsteke, O. P., Apostolisch Vicaris van Curaçao.

De feesten werden Zondagavond geopend met een kerkelijke triduum. Het Pontificaal Lof werd gecelebreerd door Z. D. H. Mgr. P. Hopmans, Bisschop van Breda, terwijl de panegyriek over St. Thomas werd uitgesproken door Pater B. H. MOLKENBOER O. P. lector aan de R. K. Universiteit te Nijmegen.

Maandag zou Z. D. H. Mgr. H. van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht, een pontificale Hoogmis opdragen, terwijl het pontificaal sluitingslof zou worden gecelebreerd door Z. D. H. Mgr. Vuylsteke O. P., Apostolisch Vicaris van Curaçao.

Na afloop van de Pontificale Hoogmis van Maandag zou een plechtige bijeenkomst in het klooster plaats vinden, waaronder het kloosterkoor, behalve een nieuwe compositie van W. Heijdt, ook een Thomashymne (woorden van B. H. Molkenboer O. P.) ten gehoore zal brengen en P. Lr. P. Kreling, professor te Huissen een rede zou houden over *„Het intellectualisme van den H. Thomas.*

Op den sluitingsavond (Woensdag) zal P. Molkenboer weer als feestpredikant optreden.

Het musicale gedeelte der plechtigheden staat onder leiding van de Z. Eerw. Paters D. van der Geest en G. van Kalmthout.

Het Congres, dat Dinsdag 25 en Woensdag 26 September wordt gehouden' heeft, als algemeene stof van behandeling: *Het Protestantisme, bijzonder in Nederland.* Een onderwerp belangrijk en actueel tegelijk, nu de mogelijkheid, om de door St. Thomas zoo machtig verdedigde waarheid ook tot anderen dan tot de eigen geloofsgenooten te brengen, met den dag grooter wordt en een zuivere oriënteering, in het licht van St. Thomasleer, wenschelijker wordt dan ooit.

Het congres zal, na een plechtige conventueele H. Mis worden geopend met een *„Beredeneerd overzicht van het Nederlandsche Protestantisme"* door P. Lr. Jos van Wely, professor te Zwolle. De pogingen, om in het Protestantisme een zekere eenheid te handhaven, zullen worden behandeld door P. Lr. P. Kreling, professor te Huissen, in een voordracht over *„Religieuze ervaring als gemeenschappelijk Protestantisch beginsel*, en door P. Lr. A. van Oorschot, professor te Zwolle, die het woord zal voeren over *„Uiterlijke middelen van eenheid"* (Geloofsbelijdenis en Geloofsdwang.) Den tweeden dag van het congres zullen allereerst de oorzaken der Protestantsche verdeeldheid nader worden beschouwd. P. Lr. Alph. Bergman, professor te Huissen zal spreken over *„fundamenteele en oorspronkelijke oorzaken van verdeeldheid"*; P. Dr. J. B. Kors, Hoogleeraar aan de R. K. Universiteit te Nijmegen, over: *Moderne oorzaken van verdeeldheid* en P. Lr. Jos van Wely, professor te Zwolle over: *„Protestantsche verdeeldheid en Protestantsch kerkbegrip.*

Ten slotte zal P. Dr. B. C. van Benthem, professor te Zwolle, een voordracht houden over: *Objectiviteit en eenheid der waarheid"*, waarin het Katholieke grondbeginsel tegen modernisme en pluriformiteit nog een afzonderlijke behandeling zal vinden.

Watergebrek.

Als men het volgende leest zou men in den waan verkeeren, dat het Curaçao betrof en toch is het overgenomen uit de *New-York Times* van 11 October l.l. en betreft het de Ver. Staten:

A. u. b. Spaarzaam zijn met het Water.

De ongewone geringe regenval gedurende de laatste 9 maanden, die 33% beneden den normalen toestand was, heeft in alle Oostelijke Staten een tekort aan water veroorzaakt.

Zelfs is de reserve in de opslagplaatsen ter aanvulling nu tot een zulk een minimum gereduceerd, dat men veiligheidshalve niets meer daarvan mag afnemen.

We zijn daarom gedwongen onze verbruikers te laten weten, dat het voor hen dringend noodzakelijk is, de uiterste zuinigheid bij het waterverbruik te betrachten om zoodoende de ernstige gevolgen van watergebrek te voorkomen.

Indien de verbruikers niet terstond beginnen met de Company saam te werken, om de reserve-voorraad te behouden, dan zal zij genoodzaakt zijn binnen weinige dagen reeds de levering van water voor een gedeelte van den dag stop te zetten.

Het nieuwe werk, dat den vorigen winter in aanbouw was, en dat wegens den vroeg ingevallen droogte onmogelijk intijds kon voltooid worden om nog de gewone regens van de lente op te vangen, is nu gereed en kan nu als regenvang en reservoir dienst doen voor het volgend jaar.

Alzóó kan het reservewater bewaard blijven voor een toekomstig tekort.

Wees dus zoo vriendelijk *op alle mogelijke wijze water te besparen* tot een overvloedige regenval en vraag uw buurman dat eveneens te doen.

Wij hebben gemeend den feitelijken toestand aldus voor u allen openhartig bloot te leggen, wel wetend, dat gij dit zult apprecieeren en ook loyaal uwe hulp verleenen in deze moeilijke omstandigheden, waarin we allen gelijkelijk betrokken en belanghebbend zijn.

Hackensock Water Cy.
11 | 10 | '23.

Wistaria.

Deze Engelsche oorlogsboot is Zaterdagnamiddag der vorige week weer van hier vertrokken. Tijdens haar verblijf in deze haven werd door een elftal der bemanning driemaal een voetbalwedstrijd gespeeld tegen een elftal van den wal met het volgende resultaat:

Wistaria — Sparta 0—2.
Wistaria — Jong-Holland 0—0.
Wistaria tegen een *Militair elftal* 3—1.

Om den „Bonaire"-beker.

Sparta — Leonidas 2—0.

Verdachte Vreemdelingen.

Met het zeilschip *Caribe* zijn op 26 September zeven vreemdelingen van Porto-Rico op Curaçao aangekomen, die met de *Ligia* op 28(?) Sept. naar Bonaire vertrokken zijn.

Daar die personen zich uitgaven als ambtenaren, belast met het toezicht op den uitvoer van drank naar Amerika en Porto-Rico, vertrouwde de politie dat zaakje niet.

Op orde van den Procureur Generaal heeft de politie de koffers van die vreemdelingen onderzocht en vond zij daarin alle mogelijke wapens, dynamiet en andere explosieve stoffen, materialen voor het maken van handgranaten en proclamaties tegen het Gouvernement van Venezuela. Al deze zaken zijn in beslag genomen.

Door zachten drang op die vreemdelingen uit te oefenen, is het der politie gelukt die personen te overreden Bonaire te verlaten.

Zondagavond ll. (14 October] zijn zij met de *Minerva* van Bonaire vertrokken met bestemming naar Porto-Rico. (*La Voz.*)

Agentschap.

Volgens mededeeling van de firma JAMES & HENRY JONES, agenten van de Eng. stoomvaartlijnen *Leyland Line* en *Harrison Line* is het agentschap dezer lijnen door haar overgedragen aan de firma S. E. L. MADURO AND SONS en is deze firma door de eigenaars dier lijnen daarin bevestigd.

Export & Import My.

Onder directie van den Heer G. A. WINKEL, medevennoot van de firma W[illegible] achtig te Rotterdam is aldaar de N. V. *Winkel's Export & Import Maatschappij* opgericht. De My is gevestigd te Rotterdam, Witte Huis, Wijnhaven 3a.

Regen.

De regen heeft, althans in de stad, lang niet aan de verwachtingen beantwoord. Van Dinsdag op Woensdagnacht viel een zachte regen, waarvan de regenbakken niet veel profijt hadden. In den volgenden nacht regende het iets harder. Daarentegen heeft het Woensdag in de buitendistricten San Willebrordo en Barber op den dag vrij hard geregend. Zooals wij vernamen moet het de vorige week op Aruba 8 uur lang hard geregend hebben. Intusschen blijven de voorteekenen gunstig. Temperatuur benauwend. Voortdurend windstilte. Geregeld des morgens de kust van Coro duidelijk zichtbaar. Hopend, dat we de volgende week gunstiger berichten van den regen te melden zullen hebben.

Uit de Troonrede

van Dinsdag 18 September.

„Een wetsontwerp, strekkende om bestuur en wetgeving van Nederlandsch-Indië te regelen in den geest van de herziene bepalingen der Grondwet, zal U eerstdaags bereiken.

De bevordering van de geestelijke en stoffelijke belangen der bevolking, ook van die der overzeesche gebiedsdeelen, blijft voor zoover de benarde geldelijke omstandigheden die toelaten, een onderwerp van aanhoudende Regeeringszorg uitmaken.

Het Nederlandsch Episcopaat ten Hove

H. M. de Koningin heeft Donderdagmiddag 13 September tot het aanbieden van gelukwenschen met haar regeeringsjubileum ontvangen in de eerste plaats Hunne Doorluchtige Hoogwaardigheden Mgr. H. van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht; Mgr. A. J. Callier, Bisschop van Haarlem; Mgr. A. F. Diepen, Bisschop van 's-Hertogenbosch; Mgr. P. A. W. Hopmans, Bisschop van Breda; Mgr. L. J. A. H. Schrijnen, Bisschop van Roermond; en Mgr. M. G. Vuylsteke, Apostolisch Vicaris van Curaçao, met verlof hier te lande verblijvende.

Bij gelegenheid van dit aanbieden van gelukwenschen met het zilveren Regeeringsjubileum heeft Mgr. H. van de Wetering, Aartsbisschop van Utrecht Donderdagmiddag de volgende toespraak tot H. M. de Koningin gehouden:

„Mede in naam van de Hoogwaardige Bisschoppen en van den Hoogwaardigen dignitaris van Curaçao, moge ik Uwer Majesteit eerbiedig de dankbare gelukwenschen aanbieden bij gelegenheid der herdenking van Haar 25-jarig zegenrijk bestuur van ons dierbaar vaderland. Uit millioenen harten zijn de vorige week dank- en smeekgebeden opgestegen voor het heil van Uwe Majesteit en voor het vaderland. Mogen die gebeden door God verhoord worden en het Uwe Majesteit gegeven zijn nog tal van jaren ons vaderland te besturen met de kalme vastberadenheid en algeheele toewijding, welke Haar bestuur tot hiertoe hebben gekenmerkt. Wij danken Uwe Majesteit eerbiedig, dat zij ons wel de gelegenheid heeft willen geven deze gelukwenschen persoonlijk haar aan te bieden en geven opnieuw Uwe Majesteit de verzekering van onze onwankelbare trouw aan Uwe geëerbiedigde persoon en aan Uw Vorstenhuis."

H. M. antwoordde met enkele woorden op deze gelukwenschen.

Ongeveer twintig minuten na aankomst verlieten H.H. D.D. H.H. het paleis weer, om zich per auto te begeven naar de pastorie Willemstraat, waar zij verder de gasten waren van Deken Van Dam.

[illegible] belangstelling, o.m. van eenige heeren geestelijken.

De Aartsbisschop en de Bisschoppen waren gekleed in het officieele ornaat met den langen purperen mantel, terwijl Mgr. Vuylsteke den zwarten mantel der Dominicanen droeg.

Het breede lint der Oranje-Nassau orde sierde de borst van den Aartsbisschop, terwijl ook de andere Bisschoppen getooid waren met Hunne Nederlandsche ridder-orden.

Examen.

Gisteravond 7 uur mocht de Familie telegrafisch het heuglijk bericht ontvangen, dat te Amsterdam geslaagd is als Meester in de rechten Dr. S. G. C. VAN DER VEEN ZEPPENFELDT.

Onze oprechte gelukwenschen.

Aan onze Lezers.

Wij hopen, de studie over *Curaçao en zijn vroegste bewoners* zoo spoedig mogelijk weer verder voort te zetten.

Postzegels en prohibitie.

Nog niet zoo lang geleden werd van Amerikaansche zijde officieel bij SIR WILFRID LAWSON, den directeur-generaal der Engelsche posterijen, geïnformeerd, of de gom van sommige Engelsche postzegels wel *teetotalgum* was.... de Amerikanen likken er zoo graag aan, en dat vond men verdacht!

SIR LAWSON antwoorde officieel, dat alle gom op Engelsche postzegels *„strictly non alcoholic* was! En Amerika is nu gerust, aldus de *„Daily Chronicle"*.

De economische toestand in Nederland.

Op 1 Augustus waren in de haven van Amsterdam alleen 21 stoomschepen opgelegd, totaal 118,209 ton, waaronder de *„Gelria"* (13.868 ton) en *„Bravia"* (9763 ton) van de Kon. Lloyd

Officieele berichten.

Aan den agent van politie 2e klasse. P. P. Plantijn is op zijn verzoek eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den hoofdkommies der belastingen alhier J. St. J. Ossenkopp is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

Aan den hulpkommies der belastingen op Bonaire J. N. de Palm is een maand verlof om gewichtige redenen verleend; gedurende dat verlof is C. M. Nuboer met de betrekking van hulpkommies der belastingen belast, en H. Wiels met de betrekking van deurwaarder-cipier en deurwaarder der belastingen.

De heer Haim Senior is eervol ontheven van de waarneming der functien van Predikant der Nederlandsch Portugeesch Israelitische Gemeente alhier en als zoodanig is benoemd de heer Baruch David Duque.

Vermakelijkheids-belasting.

Het Bestuur heeft een ontwerp ingediend tot het invoeren van een belasting op de publieke vermakelijkheden.

Het *Voorloopig Verslag* van den Kol. Raad luidt dienaangaande vrij ongunstig.

Wij zijn het volkomen eens, dat indien het grootste gedeelte van de opbrengst dezer belasting weer zou verloren gaan aan ambtenaren voor controle en administratie enz. het weinig raadzaam zou zijn hier zulk een belasting in te voeren.

Toch gelooven wij, dat het Bestuur hier niet op de eerste plaats de Bioscopen op het oog had. In spijt van de bewering van *La Voz*, dat *„andere voorstellingen hier* **sporadisch** *voorkomen,"* moet het wel iedereen opvallen, hoe wij hier in den laatsten tijd geregeld, zelf wel wat overdadig, bezocht worden door rondreizende troepen van tooneel-artisten, circussen, *Coney Island*, enz. enz. Voor *deze week alléén* staat aangekondigd de komst van een nieuw *Coney Island*, een *Circo Argentino*, een *Caroussel*, behalve de voorstellingen in Salon Habana, het Teatro Americano, twee in het *Kransje* en een in het Clubgebouw van St. Josefgezellen-Ver. van Pietermaai. Men zou nog eerder gaan denken, dat wij zoo langzaam van *des Guten zuviel* kregen.

Wie berekent eens, hoeveel duizenden guldens hier jaarlijks door buitenlandsche gezelschappen uit de kolonie worden weggesleept?

Al die voorstellingen dienen zich aan als te geven: *Kunst*, hooge kunst, kunstvol genot, een kunstvollen avond enz. Hoe *La Voz* dan nog schrijven kan: „Naar onze meening zou *het* [illegible] vorderen, dat er *meerdere* gelegenheden in 't leven werden geroepen, waar de bevolking door degelijk verzorgde voorstellingen eenige kunst kan genieten en zich ter zelfder tijd geestelijk kan ontwikkelen," zie dat is ons een raadsel en gaat ons verstand te boven.

Wij van onzen kant verwachten stellig, dat *La Voz* juist de eerste zal zijn om het Gouvernement op de vingers te tikken, wanneer het een dergelijke nieuwe Bestuurszorg op zich zou nemen en dat zij terecht zou zeggen, dat het Gouvt. die zorg heel gerust aan het particulier initiatief kan overlaten.

Dat dus het Gt. van een dergelijke weeldeuitgaaf, zooals de publieke vermakelijkheden toch zeker zijn, ook wel een klein voordeel voor zich wil opeischen, komt ons alleszins begrijpelijk voor. In Holland wordt van 10 tot 20% in de groote steden aan belasting op de publ. vermakelijkheden geheven. En wanneer dat hier uitvoerbaar zou zijn met een minimum onkosten aan administratie en contrôle, zouden wij het lang zoo onredelijk niet vinden, wanneer het Gt. trachtte zulk een voordeeltje voor de Kol. kas machtig te worden.

The Krause Coney Island Shows, dat nu wordt aangekondigd, bestaat (lees: uit) een gezelschap van 100 artisten. Wel toevallig, dat volgens *El Boletin Comercial* van Woensdag Mr. Krause gewoon is 10% van de opbrengst te besteden voor liefdadige doeleinden. Daaruit zou dan volgen dat de entréeprijzen ingeval van plaatselijke belasting, nog niet eens behoefden verhoogd te worden.

Isla.

In verband met de a.s. uitbreiding van de *Cur. Petr. Mij.* op de *Isla*, is men reeds begonnen met den aanleg van een nieuwen steiger voor de motorbooten voor passagiersvervoer. Deze steiger wordt gebouwd tegen den dam, die leidt naar *Negropont*.

Antwoord aan „La Voz".

Het nummer der vorige week van *La Voz* onderscheidt zich ditmaal op de 2e pagina door een zeer irritante toon. Kortheidshalve wegens plaatsgebrek antwoorden wij voor heden het volgende:

La Voz zegt: „De armoede van Curaçao wordt steeds ten gunste van de Missie geëxploiteerd" en „De economische nood van een groot deel der bevolking doet altijd opgeld."

Volkomen waar. Dat is een strikt logische consecuentie van de altijd en telkens opnieuw herhaalde bewering door het niet-Katholieke gedeelte der bevolking dat de niet-Katholieken het *voornaamste*, het meest intellectueele, het meest gefortuneerde, het meest aan belasting opbrengend deel der bevolking van het eiland uitmaken. Wanneer dat eene deel zoo hoog naar boven gestoken wordt, hoe laag en nietig en armoedig moet dan dat andere deel daarbij wel afsteken.

„Het is zelfs een stelling van de Jesuiten, dat men tegenover ketters niet aan een eed gebonden is."

La Voz, — die naar het schijnt tegenwoordig bij voorkeur in *katholieke* auteurs zit te grasduinen, al is het helaas er maar alleen om te doen om daaruit allerlei ongerechtigheid op te diepen, — zal wel zoo vriendelijk zijn in een harer eerstvolgende [illegible] enkele auteur (Jesuiet) te noemen met opgave van het werk (mits natuurlijk voorzien van *kerkelijke goedkeuring*), waarin die theorie geleeraard wordt. Wij zijn er erg benieuwd naar.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den **2 Januari 1922** af tot en met **30 Juni 1922**, onder **No. 7915 C** tot en met **No. 6805 D**. zal plaats hebben op Donderdag den 8 November a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 11 October 1923.

De Voorzitter

3 H. J. COHEN HENRIQUEZ.

KOLONIALE RAAD.

Zitting op Maandag, den 29. October 1923, des avonds te 8 uur.

Te behandelen onderwerpen:

1. Ingekomen stukken.
2. Vaststelling antwoord op de depeche van den Gouverneur van Curaçao, dd. 5 October 1923 No. 2907.
3. Ontwerp-verordening tot wijziging van de Vergunning-verordening 1908.
4. Ontwerp-verordening houdende nadere voorzieningen tot bestrijding van het houden van hanengevechten.

Willemstad, den 26n. October 1923.

De Griffier,

BOOMGAART.

Politieke film.

XXXI.

Het waren geen holle frasen van den nieuwen Rijkskanselier Stresemann, toen hij beweerde, dat met het oog op den ongunstigen financiëelen toestand van het Rijk, hij zijn uiterste best zou doen om het einde der Roeractie te bespoedigen.

Ofschoon een onvoorwaardelijke capitulatie van Duitschland niet in aanmerking kwam, richtte hij het streven er op, vooreerst met Frankrijk tot overeenstemming te geraken in dien zin, dat het ministerie aan den Quai d'Orsay zou afzien van den eisch tot staken van het lijdelijk verzet, waartegenover Duitschland bereid was vèrgaande concessies te doen, die de definitieve regeling van het herstelvraagstuk mogelijk zouden maken. De Berlijnsche regeering toonde zich genegen de door Parijs te stellen materieele voorwaarden aan te nemen, al zouden deze nog zoo hard en drukkend zijn onder voorwaarde, dat men werd gesteld voor een definitieve vaststelling waaraan later niet meer getornd mag worden en dat Germanje, al moet het veel offers brengen, een vrije toekomst tegemoet kan gaan. Op den eisch tot afstand van Duitsch gebied of het verlies der Staatssouvereiniteit zouden echte alle onderhandelingen afstuiten.

Voorzichtig stak de nieuwe leider der Duitsche politiek de voelhorens uit en voerde gesprekken met de Fransche en Belgische gezanten, in de hoofdstad van het Rijk geaccrediteerd. Openlijk gaf hij als zijn ernstigen wensch te kennen, met Frankrijk en België tot een bevredigend accoord te willen geraken met betrekking tot de beide brandende quaesties: de Roerbezetting en het herstelprobleem. Hij verzweeg hen echter niet met welke binnenlandsche moeilijkheden hij zou te kampen hebben bij de vervulling van deze taak.

Het eerste antwoord der beide geallieerden luidde, dat de conferenties hun neerslag zouden vinden in duidelijk gestelde voorstellen der Duitsche regeering, waarin bovenal de opheffing van het lijdelijk verzet moet worden aangekondigd, terwijl verder de garanties een serieus karakter zouden dragen.

Hierop repliceerde Stresemann, dat voor het aanbieden der verlangde garanties de noodzakelijkheid vorafging voor Duitschland [illegible] schikking te krijgen over het Roergebied, dat slechts de eenige oplossing, om het lijdelijk verzet uit de wereld te helpen, is de verstrekte zekerheid dat het Roergebied zal worden ontruimd en in het Rijnland de oude rechten zullen worden hersteld. Slechts wanneer Frankrijk de beloofte aflegt dat ieder, die in Rijn- en Roergebied tehuis behoort, vrij kan terugkeeren, dan zal dit groote eens zoo bloeiende land weer aan den ouden ijver worden teruggegeven.

Nog een duidelijke vermaning knoopte de kanselier aan zijn beschouwingen vast. Als thans, zoo zeide hij, onder een anderen toestand, Duitschland, dat bereid is de gevolgen van den verloren oorlog te dragen, tegenover het tegenwoordige Frankrijk staat, dan zou ik vurig wenschen, dat ook de personen, in wier handen op het oogenblik nog meer ligt dan het lot van Frankrijk alleen, van wier besluiten de eindelijke rust en vrede van het doodmoede, afgematte Europa ligt, zich zullen laten leiden door de gedachte, dat het er thans op aankomt dien vrede te willen en te behouden door een politiek van rechtvaardigheid, die alleen geschikt is om de nationale hartstochten tot zwijgen te brengen en daarmede de waarborgen te leveren voor een werkelijken duurzamen vrede.

Een verstandige wenk aan Poincaré om de boog der eischen niet te strak te spannen en door een momenteele zelfbeheersching op een constanten vrede beslag te leggen.

***

Over het algemeen had Stresemann een goede pers te Parijs; men noemde zijn rede een stap voorwaarts hoewel er nog te veel duistere punten in voorkwamen. Men betreurde het echter dat hij evenals zijn voorgangers, de gedane aanbiedingen afhankelijk stelde van een voorafgaande ontruiming van het Roergebied; dit nu was volgens de Fransche opinie iets wat nimmer in de lijn zou liggen der der Poincaréistische politiek. Wel meende de voorlichters der openbare meening te mogen verklappen, dat volgens door hen ingewonnen informaties zoodra het lijdelijk verzet werd gestaakt, de bezetting zou worden teruggetrokken tot de lijn Dortmund—Bochum—Essen. Voorts zou dan aan het uitgewezen spoorwegpersonele vergunning worden gegeven terug te keeren en aan de personen, veroordeeld wegens niet opvolgen van de bevelen der bezettingsautoriteiten, volledige amnestie verleend.

Terwijl dit balletje aan het rollen was, kwamen afgevaardigden van den ambtenarenbond in Rijn- en Roergebied te Berlijn en brachten den kanselier op de hoogte van den wensch van alle ambtenaren in het bezette gebied om zoo spoedig mogelijk tot geregelde economische verhoudingen te geraken. Doch slechts onder de voorwaarde van vrijlating en terugkeer der uitgewezenen en onafhankelijkheid van het industriegebied wilde men het lijdelijk verzet opgeven.

De rijksregeering zond daarop een gevolmachtigde naar Poincaré met de mededeeling, dat het bestuur te Berlijn van plan was een verordening uit vaardigen waarin het lijdelijk verzet zou worden geregeld en de reparatiebetalingen (die gestaakt waren), wederom zouden worden hervat. Hij sprak de hoop uit, dat Parijs de bekende minimum voorwaarden zou aannemen opdat de zaak des te eerder haar beslag zou krijgen.

De gebeurtenissen in Beieren, Baden, en Thüringen alsmede in het Rijnland zelf, door communisten en nationalen in het leven geroepen om de reparatie dezer staten van het rijk te provoceeren, bewogen den kanselier er toe het proces te verhaasten. Om den toestand meester te blijven en niet achter de feiten te moeten hinken, riep hij in dezelfde week tot een conferentie in de hoofdstad bijeen de minister-presidenten der verschillende Duitsche staten, vertegenwoordigers van de bezette gebieden, leiders der vakvereenigingen, verscheidene Rijksdag- en Landdagafgevaardigden, de burgermeesters van de voornaamste steden aan Roer en Rijn, om te beraadslagen over de dringende quaestie van een vreedzame beëindiging van het Roerconflict.

Na de uitwisseling der meeningen kwam men vrij unaniem tot de conclusie dat, mits het rijksgebieed volkomen ongerept bleef, het lijdelijk verzet diende te worden opgeheven en wel uit financiëele overwegingen. De zware onkosten, daaraan verbonden, wettigden niet meer het behoud der verordeningen, die tot het verzet aanspoorden en zonder een gezonde financieering zou het practisch wapen, [illegible] nut had afgeworpen, in handen der geheime vijanden (n.l. communisten) kunnen worden omgesneed tot een wapen dat zich tegen de bevolking zelf keerde.

Vandaar dat na onderling overleg en rijp beraad de Duitsche regeering den 26en September de volgende proclamatie richtte tot het Duitsche volk:

„Op 11 Jan hebben Fransche en Belgische troepen in strijd met het recht en het vredesverdrag het Roergebied bezet. Sedert dien tijd hebben het Roergebied en het Rijnland onder de zwaarste verdrukking te lijden gehad. Meer dan 180.000 Duitschers, mannen, vrouwen, grijsaards en kinderen zijn uit huis en hof verdreven. Voor vier millioen Duitschers bestaat het begrip: „persoonlijke vrijheid" niet meer. Tallooze geweldaden zijn met de bezetting gepaard gegaan en meer dan honderd volksgenooten hebben daarbij het leven gelaten. Honderden smachten nog in gevangenissen.

„Tegen het onrecht van dezen inval heeft zich het rechtsbewustzijn en de vrijheidsdrang der bevolking verheven. De arbeiders weigerden onder vreemde bajonetten te werken. Voor deze, het Duitsche rijk in moeilijke uren bewezen trouw en standvastigheid komt hun de dank van het geheele volk toe.

„De rijksregeering had zich verbonden om naar haar beste krachten voor de lijdende bevolking te zorgen. Daarvoor zijn de middelen des rijks in stijgende mate aangesproken. In de afgeloopen week bereikten de bedragen voor steun aan Rijn en Roer de som van 3000 billioen mark, en in de loopende week zal de steun waarschijnlijk het dubbele kosten. De productie van het Rijnland en het Roergebied is opgehouden, het economische leven is er geheel ontwricht, zoodat het gevaar dreigt dat bij handhaving van de huidige gedragslijn het herstel van een waardehoudende valuta en van het economische leven en bijgevolg de waarborging van het bestaan van ons volk onmogelijk zal worden.

„Dit gevaar moet in het belang van Duitschland's toekomst en in dat van Rijn en Roer worden afgewend. Om het leven van ons volk en het rijk te behouden staan wij thans voor de bittere noodzakelijkheid den strijd te staken, hoewel wij weten dat wij daarmee van de bewoners van het bezette gebied een nog grooter moreel offer verlangen dan tot dusver.

„Heldhaftig was hun strijd, zonder weerga hun zelfbeheersching. Wij zullen nimmer vergeten wat zij geleden hebben, die in het bezette gebied onder den druk gebogen zijn gegaan. Nimmer vergeten, wat zij hebben opgeofferd, die liever hun vaderland verlieten dan de trouw aan hun vaderland te breken. Voor al diegenen te zorgen en ervoor zorg te dragen, dat de gevangenen worden vrijgegeven is de eerste taak der regeering.

„Vóór den economischen en materieelen strijd gaat de strijd voor deze elementaire begrippen het van menschelijkrecht. De Duitsche regeering verklaart de bescherming van de Duitsche eer op zich te nemen en voor de vrijheid van het volk te waken. Deze vrijheid kan voor ons geen onderwerp van bespreking uitmaken.

„De rijkspresident, alsmede de rijksregeering verklaren hier plechtig ten overstaan van het Duitsche volk en der geheele wereld, dat zij zich met geen overeenkomst zullen accoord verklaren, die ook maar in het minst er toe zou leiden, dat één enkel stukje Duitsch grondgebied van het rijk wordt afgescheiden.

„Het ligt in de handen van hen, die met Duitschland [illegible] onderhandelen, aaneengesloten te staan in dezen strijd tegen beproevingen en materieelen nood.

„Zoodoende zullen wij alle plannen tot verplettering van Duitschland teniet doen.

„Slechts op deze wijze zullen zij in het leven kunnen blijven, slechts op deze wijze de vrijheid terug erlangen, welke ons onontvreemdbaar recht is."

